

เรื่อง แทนหินและหินบด

รายละเอียด

ชื่อโบราณวัตถุ : แทนหินและหินบด

แบบศิลปะ : ศิลปะลพบุรี

ชนิด : สำริด

ขนาด : กว้างประมาณ ๑๕ เซนติเมตร หนาประมาณ ๑๐ เซนติเมตร

อายุสมัย : (พุทธศตวรรษที่ 16-17)

ลักษณะ : หินบดยามีส่วนประกอบคือ แทนหิน และลูกบดหิน แทนหินมักสกัดหินเป็นแท่นสี่เหลี่ยมผืนผ้า ยาวประมาณ ๓๐ เซนติเมตร กว้างประมาณ ๑๕ เซนติเมตร หนาประมาณ ๑๐ เซนติเมตร ส่วนลูกบดหิน สกัดหิน เป็นรูปทรงกระบอก ปลายมน ๒ ข้าง ลูกบดหินมีความยาวประมาณ ๒๐ เซนติเมตร

ประโยชน์ใช้สอย : เป็นเครื่องมือบดยาแผนโบราณให้ละเอียด เพื่อทำเป็นยาใช้รักษาโรคต่างๆ

ประวัติ : สำหรับการใช้แท่นหินบดที่ใช้กันในพื้นบ้านคงใช้ตัวยาสุมไพโร ทา ต้ม และบดตัวยาลให้ละเอียด เก็บเป็นผงหรือเม็ดไว้ได้นาน รวมทั้งสามารถละลายน้ำได้เร็ว วิธีใช้หินบดยา ก่อนใช้ต้องนำเอาตัวยาจาก สุมไพโรไปใส่ครกไม้หรือครกหินตำให้ละเอียดเสียก่อน ใช้ตะแกรงหรือแร่งใส่ตัวยาร้อน นำผลซึ่งร้อนนั้นไปผสม กับตัวยาอื่นๆ ตามสัดส่วนของการทำยาแผนโบราณ จากนั้นวางยาไว้ในแท่นหินที่ละน้อยแล้วจับลูกหินบดยาคด ทับแท่นหินครูดไปมา ขณะบดยาจะใช้น้ำ น้ำผึ้งพรมให้ยาเปียก บดจนตัวยาเข้ากันก็นำไปปั้นเป็นเม็ดเล็กๆ ปัจจุบันมีเครื่องมือที่ทันสมัยสะดวกและรวดเร็วเข้ามาแทนที่ การใช้แท่นหินบดยาจึงไม่ค่อยมีให้เห็นแล้ว

สถานที่พบ : พบที่เมืองไตรตรังษ์ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร

สถานที่จัดแสดง : พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ กำแพงเพชร

ภาพโดย : <http://www.virtualmuseum.finearts.go.th/kamphaengphet>

คำสำคัญ : แท่นหินและหินบด

ที่มา : เลขที่ 104/5 ถนนปิ่นดำริห์ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร 62000

รวบรวมและจัดทำข้อมูล : กาญจนา จันทร์สิงห์

วันที่ : 2017-02-26

https://arit.kpru.ac.th/ap2/local/?nu=pages&page_id=318&code_db=610012&code_type=01

The Office Of Academic Resource Information And Technology